

mener man, at en Lovændring vil være at foretrække fremfor at fastslaa noget saadant som det, der tilbydes her fra Menighedsraadene, eventuelt gennem Skabelse af en lovhjemlet mæglende Instans, der skal søge at mægle mellem de divergerende Anskuelser, der kommer til Orde, naar det drejer sig om Fastsættelse af Priserne paa Jorderne, saa vil vi fra vor Side godt kunne tænke os at tage en saadan Tanke op til Overvejelse i Udvalget, forudsat at der ikke paa nogen Maade derved rettes et Angreb paa den utvivlsomme Ejendomsret til Præstegaardsjorderne, som de sønderjydske Sognemenigheder har. I øvrigt er vi af den Formening, at hele dette Spørgsmaal rettelig burde inddrages under de Overvejelser, som vil blive ført af Udvalget vedrørende Statens og Folkekirkens Forhold til hinanden, hvis det om dette Udvalg fremsatte Lovforslag maatte blive ophøjet til Lov.

Nis Nissen: Det er en ubestridelig Kendsgerning, at Loven af 30. Juni 1922 ikke har svaret til, hvad man ventede af den, det har heller ingen af de foregaaende Talere paastaet. Meningen med Loven af 1922 var, at den skulde være Grundlaget for Udstykning af de sønderjydske Præstegaardsjorder, og denne Hensigt er ikke naaet, tværtimod er der, som det er oplyst, kun oprettet eet Brug paa Grundlag af denne Lov. Det er ganske urigtigt, naar det ærede Medlem Hr. Holger Andersen bebrejdede den højtærede Kirkeminister, at han havde skabt Uro nede hos os ved Fremsættelsen af dette Lovforslag; den Uro, som utvivlsomt i høj Grad er til Stede med Hensyn til den foreliggende Sag, er ikke foranlediget ved Fremsættelsen af dette Lovforslag, men den var til Stede længe forinden. Længe inden Lovforslagets Fremsættelse var der Krav fremme fra Husmandsforeningerne om, at der maatte blive taget mere Hensyn til Udstykningssagens Interesser; længe inden dette Lovforslag blev fremsat, var der Møder her og der baade fra den ene og den anden Side, og der var mange Steder ude omkring i Sognene meget stor Utilfredshed med den Maade, hvorpaa Menighedsraadene undlod eller ligefrem modsatte sig loyalt at opfylde Bestemmelserne i Loven af 1922.

Jeg maa sige, at for mig har det været en Skuffelse at se den Maade, hvorpaa en Del af vor Befolkning har taget paa dette Spørgsmaal, det har været mig en overordentlig stor Skuffelse at se den Ihærdighed og Bit

sat sig at indføre de samme Bestemmelser nede hos os som dem, man har i det øvrige Land. Jeg har — det maa jeg åbent bekende — haft en Følelse af, at det egentlig ikke ret var vor Befolkning værdigt Gang paa Gang at kræve Hjælp og Støtte her oppe Nord fra, men saa, naar vi mente, at vi paa et eller andet Omraade kunde miste en lille Smule af en Særret, vægre os med Hænder og Fødder imod at gaa ind under de samme Bestemmelser, som uden synderlig Gnidningsmodstand var gennemført i hele det øvrige Land. Jeg maa tilstaa, at det har været mig en Skuffelse, den Maade, hvorpaa man fra visse Sider nede hos os har taget paa dette Spørgsmaal, og jeg tror, at det i nogen Maade ligger i, at Stemningen er blevet noget opfanatiseret; jeg tror ikke, at Modstanden f. Eks. i 1922, da denne Sag sidst var til Behandling i Rigsdagen, vilde have været saa stærk, som den er nu, hvis man da havde grebet igennem, og jeg beklager, at det ikke er sket.

Det er blevet sagt, at en Indførelse hos os af den Lov, der er gældende her oppe, vilde stride mod Menighedsraadenes Retsbevidsthed, maaske ogsaa imod Grundloven, fordi det var et Indgreb i Ejendomsretten. Jeg maa tilstaa, at jeg forstaar ikke et saadant Standpunkt; det er mig uforstaaeligt, hvordan man kan konstruere en større Modsætning mellem Forholdene i det øvrige Land og Forholdene hos os. Der kan i Aarenes Løb være sket forskellige Forskydninger med Hensyn til Lovgivningsområdet i de forskellige Dele af vort Land, men i sin Oprindelse ligger Sagen jo fuldstændig analogt Syd og Nord for den gamle Grænse.

De Jorder, som der er Tale om, er kommet i Menighedernes Eje ganske paa samme Maade Syd og Nord for den gamle Grænse. Den moralske Ret til disse Jorder er i alle Tilfælde utvivlsomt den samme over hele vort Land, og jeg vil sige det straks, at den moralske Ret godt kan være lidt tvivlsomt for den største Del af disse Jorders Vedkommende. Man plejer at sige, at det er dog en Skam, at man nu vil gribe ind i Ejendomsretten til disse Jorder, som vore Forfædre har skænket til Kirken. Men hvorledes er det virkelige Forhold? Hvor meget af disse Jorder er i Virkeligheden skænket til den lutherske Kirke? Jeg tror, at hvis det bliver undersøgt, vil det vise sig, at det er kun en forsvindende ringe Del. Det allermeste af det er sikkert skænket i sin Tid til den katolske Kirke. Det er ved Reformationen taget af Staten, man kan sige ganske brutalt, fra den katolske